

Informacja o zadaniach realizowanych w ramach rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 powierzanych na wniosek – dane za 2022 r.

Cel operacyjny 1: Profilaktyka nadwagi i otyłości

Prowadzenie ogólnopolskiego centrum edukacji żywieniowej.

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Szerzenie wiedzy na temat żywienia i zdrowego stylu życia, motywowanie do zmiany postaw i nawyków żywieniowych Polaków, a w konsekwencji poprawy stanu ich zdrowia to główne cele działalności Narodowego Centrum Edukacji Żywieniowej (NCEŻ). NCEŻ umożliwia dostęp do wiarygodnych, praktycznych i podanych w przystępny sposób informacji na temat żywności, żywienia i zdrowego stylu życia. Każdy zainteresowany poprawą stanu swojego zdrowia i jakości życia, ma dostęp do wyników najnowszych badań, szeregu artykułów edukacyjnych, materiałów video i wielu innych praktycznych narzędzi pomagających w zmianie nawyków na prozdrowotne. W 2021 r. liczba wejść na stronę internetową NCEŻ wyniosła 973 000 unikalnych użytkowników, natomiast w 2022 r. odnotowano ich 2 959 342.

W ramach działalności NCEŻ prowadzona jest poradnia online - Centrum Dietetyczne Online (CDO). Każda osoba dorosła może skorzystać z profesjonalnej konsultacji dietetycznej, psychodietetycznej lub dotyczącej aktywności fizycznej. Aby umówić się na poradę online trzeba wejść na stronę <https://ncez.pzh.gov.pl/poradnia>. Konsultacja specjalisty z pacjentem odbywa się poprzez komunikator podobny do powszechnie znanych komunikatorów internetowych. Rozmawiając, specjalista i pacjent mogą się widzieć, a opcja czatu pozwala na przesyłanie dodatkowych informacji, linków lub załączników w czasie rzeczywistym. Dietetycy CDO są dostępni we wszystkie dni robocze oraz w wybrane soboty. W 2021 r. przeprowadzono 4 787 bezpłatnych konsultacji online, natomiast w 2022 r. zrealizowano ich 9 019.

Ponadto w ramach zadania prowadzona jest działalność edukacyjna. Wśród ważniejszych działań w 2021 r. należy zwrócić uwagę na:

- przygotowanie dwóch poradników w postaci ebooków - z przepisami i praktycznymi wskazówkami jak zdrowo się odżywiać: „Wiem, że dobrze jem - Talerz Zdrowego Żywienia w praktyce” oraz „Strączkowe są zdrowe! (jak zmniejszyć ilość mięsa w diecie na rzecz produktów pochodzenia roślinnego),
- przygotowanie monografii w formie ebooka „Żywienie w przedszkolu w praktyce” (rekomendacje i wytyczne do realizacji posiłków w przedszkolach oraz praktyczne wskazówki dotyczące przygotowywania posiłków zgodnych z zasadami zdrowego żywienia dzieci),
- przeprowadzenie warsztatów kulinarnych dla dzieci w wieku szkolnym – przeprowadzono 90 warsztatów dla 1 706 dzieci oraz zrealizowano nagranie z udziałem kucharzy i intendentów ze szkół podstawowych - przeszkolono on-line 51 pracowników stołówek, intendentów, kucharzy oraz dietetyków ze szkół podstawowych i przedszkoli (film umieszczono na serwerze).

W ramach działań prowadzonych w 2022 r. znalazło się:

- opracowanie 4 e-booków o tematyce dotyczącej najczęściej występujących zaburzeń oraz jednostek chorobowych Polaków (praktyczne poradniki żywieniowe wraz z przepisami i wskazówkami, jak odżywiać się w przypadku wybranych chorób dietozależnych –

prewencja i dietoterapia), z możliwością bezpłatnego pobrania publikacji ze strony NCEŻ (<https://ncez.pzh.gov.pl>):

- Dieta dla zdrowia serca i układu krążenia: <https://ncez.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2022/11/E-book-Dieta-dla-Zdrowia-i-ukladu-krzenia.pdf>
  - Nadwaga i otyłość. Małymi krokami do zdrowia: <https://ncez.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2022/12/Nadwaga-i-otylosc.-Malymi-Krokami-do-Zdrowia..pdf>
  - Żywnienie w chorobie stłuszczeniowej wątroby: <https://ncez.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2022/11/4.-Zywnienie-w-chorobie-stluszczeniowej.pdf>
  - Żywnienie w cukrzycy typu 2 i insulinooporności: <https://ncez.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2022/11/E-book-Zywnienie-w-cukrzycy-typu-2-i-insulinoopornosci.pdf>
- opracowanie e-booka pn. „Żywnienie w przedszkolu w praktyce” - cz. II (druga część monografii) – jest to poradnik zawierający 30 zbilansowanych jadłospisów do realizacji posiłków w przedszkolach. Ebook stanowi kontynuację i uzupełnienie treści przedstawionych w ebooku „Żywnienie w przedszkolu w praktyce” cz. I opracowanego w 2021 r. Publikację zamieszczono na stronie NCEŻ.
  - przeprowadzenie warsztatów kulinarnych (edukacyjne) pod nazwą “Lekcja zdrowia” dla uczniów szkół podstawowych oraz realizatorów żywienia zbiorowego:
    - przeprowadzono 80 warsztatów kulinarnych dla uczniów szkół podstawowych - przeszkolono 1624 dzieci z klas 0-6,
    - przeprowadzono 6 warsztatów kulinarnych dla realizatorów żywienia zbiorowego - przeszkolono 70 realizatorów żywienia zbiorowego z przedszkoli i szkół podstawowych,
    - dodatkowo przygotowano film instruktażowy z warsztatów kulinarnych skierowanych do realizatorów żywienia zbiorowego (intendentów, kucharzy i dietetyków) w placówkach oświatowych (<https://www.youtube.com/watch?v=vAOYJRXOF-w>).
  - przeprowadzenie III Edycji konkursu dla rodzin „Rodzinna Akcja: Zdrowa Rywalizacji” pod hasłem przewodnim – Zdrowie od kuchni: <https://rodzinnaakcja.pzh.gov.pl>. Celem konkursu było zwiększenie świadomości oraz wiedzy wszystkich członków rodzin w zakresie zdrowego stylu życia, a także pomoc we wprowadzaniu zmian.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Szkolenia w zakresie zasad zdrowego żywienia i aktywności fizycznej dla grup zawodowych zaangażowanych w działania na rzecz walki z nadwagą i otyłością (pracodawcy, przemysł spożywczy, menedżerowie zdrowia, zawody medyczne, nauczyciele, pracownicy ochrony zdrowia, pracownicy PIS).

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Celem zadania jest przeszkolenie różnych grup zawodowych zaangażowanych w działania na rzecz walki z nadwagą i otyłością (pracodawcy, przemysł spożywczy, menedżerowie zdrowia, zawody medyczne, nauczyciele, pracownicy ochrony zdrowia, pracownicy PIS, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego) w zakresie promowania zasad zdrowego żywienia i aktywności fizycznej jako integralnej części zdrowego stylu życia. Osiągnięcie zadowalającego poziomu wiedzy w powyższym zakresie wśród uczestników szkoleń, utrwalanie wiedzy zdobytej podczas szkoleń, jak również stosowanie jej w praktyce (wdrażanie rozwiązań/zmian) to główna idea zadania. W 2021 r. przeprowadzono 2 szkolenia w formie e-learningowej dla przedstawicieli zawodów medycznych oraz menadżerów zdrowia – łącznie przeszkolono 151 osób (w tym 100 przedstawicieli zawodów medycznych i 51 menadżerów zdrowia). Ponadto, na stronie <https://ncez.pzh.gov.pl/> znajdują się materiały edukacyjne dla grup zawodowych zaangażowanych w działania na rzecz walki z nadwagą i otyłością. W 2022 r. przeprowadzono

4 szkolenia e-learningowe dla pracowników ochrony zdrowia, pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS), przedstawicieli przemysłu spożywczego, nauczycieli. Łącznie przeszkolono 572 osoby. Opracowano również dwie publikacje rozwijające treści zagadnień omawianych na szkoleniach (artykuły zamieszczono na stronie internetowej NCEŻ: <https://ncez.pzh.gov.pl/>).

Okres umowy: czerwiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Prace nad systemem przyjaznego etykietowania żywności;

Prowadzenie e-Bazy izomerów trans kwasów tłuszczowych oraz jej aktualizacja na podstawie badań zawartości tych związków w żywności;

Badanie preferencji konsumentów dotyczących wyborów żywieniowych, w tym przegląd składu i wartości odżywczej wybranych produktów dostępnych na rynku.

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Zakres zadania obejmuje:

- 1. Prace nad systemem przyjaznego etykietowania żywności** czyli stworzenie korzystnego środowiska żywnościowego, dzięki któremu łatwiej będzie wybierać zdrowe i zrównoważone sposoby odżywiania, co przyniesie korzyści dla zdrowia i jakości życia konsumentów oraz ograniczy ponoszone przez społeczeństwo koszty związane ze zdrowiem.

W 2021 r.:

- przeprowadzono analizę dokumentów UE stanowiących podstawę do działań z zakresu realizacji założeń strategii „od pola do stołu”, z uwzględnieniem aktualnych przepisów prawnych dotyczących etykietowania żywności oraz opracowano streszczenie dotyczące prac toczących się na forum UE w ww. zakresie,
- dokonano analizy przeprowadzonych w poprzednich latach badań konsumenckich dotyczących znakowania żywności wartością odżywczą, w tym stosowanych systemów FOPNL oraz dokonano przeglądu obecnie stosowanych systemów (jako podstawa do opracowania założeń badania systemów FOPNL niezbadanych w poprzednich latach realizacji zadania, które zaplanowano w 2022 r.).

W 2022 r.:

- przeprowadzono analizę dokumentów UE z zakresu inicjatywy dotyczącej zmiany przepisów UE na temat informacji przekazywanych konsumentom, jako części unijnej strategii „od pola do stołu” z uwzględnieniem na bieżąco ukazujących się dokumentów oraz opracowano dokument pn. *„Krótkie podsumowanie na temat bieżącej sytuacji z zakresu działań w ramach inicjatywy dotyczącej zmiany przepisów UE na temat informacji przekazywanych konsumentom, jako części unijnej strategii „od pola do stołu”*,
- przeprowadzono badanie systemów FOPNL niezbadanych w poprzednich latach realizacji zadania - przeprowadzono 1000 wywiadów CAWI w ramach realizacji całości zadania.

- 2. Badanie preferencji konsumentów dotyczących wyborów żywieniowych, w tym przegląd składu i wartości odżywczej wybranych produktów dostępnych na rynku** – zadanie polega na przeprowadzeniu badania preferencji konsumentów dotyczących wyborów żywieniowych po nałożeniu tzw. opłaty cukrowej na napoje z dodatkiem substancji o właściwościach słodzących, kofeiny lub tauryny oraz wyborów dostępnych na rynku

produktów słodkich, a także prowadzeniu badań składu i wartości odżywczej wybranych produktów spożywczych. W latach 2022-2025 planuje się przebadać 100-120 produktów.

W 2021 r.:

- przygotowywano założenia oraz narzędzia badawcze służące do realizacji zadania,
- w wyniku przeglądu rynku grup/podgrup słodczy zebrano dane dla 803 produktów spożywczych. Wytypowano 30 rodzajów produktów, dla których brak jest informacji w polskiej bazie danych składu i wartości odżywczej lub wymagają one aktualizacji: czekolady (gorzkie o wysokiej zawartości kakao, białe, nadziewane, z dodatkami, bez cukru), produkty typu ptasie mleczko (waniliowe, czekoladowe), śliwki w czekoladzie, rodzyнки w czekoladzie, orzechy w czekoladzie, żelki, pianki, mleczne kanapki, ciastka typu języki, lizaki, krówki/irysy/toffi, karmelki/dropsy, biszkopty, batony fit/zbożowe, M&Ms,
- przygotowano artykuł na temat zawartości cukrów w żywności oraz tzw. opłaty cukrowej obowiązującej w Polsce od 2021 r.- artykuł umieszczono na stronie NCEŻ https://ncez.pzh.gov.pl/?s=op%C5%82ata+cukrowa&et_pb_searchform_submit=et_search_process&et_pb_include_posts=yesc.

W 2022 r.:

- przeprowadzono badanie preferencji konsumentów metodą CAWI na próbie 1000 dorosłych Polaków. Pozyskano informacje dotyczące spożywania przez respondentów napojów słodzonych i słodczy, w tym słodzonych substancjami słodzącymi, rodzajów preferowanych przez ankietowanych napojów i słodczy. Przygotowano raport z pierwszego badania preferencji konsumentów,
- oznaczono zawartości wybranych składników odżywczych w wytypowanych 28 słodczych (produkty spożywcze, dla których brakuje informacji w polskiej bazie danych składu i wartości odżywczej żywności),
- opracowano publikację popularno-naukową z zakresu składu i wartości odżywczej żywności pn. " *Wartość energetyczna i zawartość wybranych składników odżywczych w słodczych bez i z dodatkiem cukrów*" (publikacja na stronie NCEŻ).

3. Prowadzenie e-Bazy izomerów trans kwasów tłuszczowych oraz jej aktualizacja na podstawie badań zawartości tych związków w żywności – zadanie polega na prowadzeniu elektronicznej bazy zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w środkach spożywczych, aktualizacji elektronicznej bazy zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w środkach spożywczych oraz upowszechnianiu wiedzy nt. dostępności bazy.

W 2021 r.:

- wykonano badania analityczne 94 produktów w kierunku zawartości tłuszczu, z tego w 30 produktach oznaczono zawartość izomerów trans kwasów tłuszczowych,
- dokonano dwóch aktualizacji e-Bazy izomerów trans (25.10.2021 r. oraz 30.11.2021 r.) poprzez aktualizację wyników zawartości TFA (ang. trans fatty acids – tłuszcze trans) dla grup produktów już występujących w e-Bazie oraz wprowadzono wyniki dla nowych grup produktów spożywczych,
- przygotowano publikację dotyczącą zawartości TFA w żywności uwzględniającą informację nt. aktualizacji e-Bazy - pn. „Nowe dane w Bazie zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w żywności (e-Baza): Izomery trans kwasów tłuszczowych w ciastach z cukierni sieciowych”. Publikacja jest dostępna pod adresem:

<https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/co-kryje-etykieta/izomery-trans-kwasow-tluszczowych-w-ciastach-z-cukierni-sieciowych/>).

W 2022 r.:

- wykonano oznaczenia analityczne zawartości tłuszczu w 109 produktach oraz zawartości TFA w 172 produktach,
- dokonano dwóch aktualizacji e-Bazy izomerów trans poprzez aktualizację wyników zawartości TFA dla produktów już występujących w e-Bazie oraz wprowadzenie wyników dla nowych grup produktów spożywczych,
- opracowano 2 artykuły (merytoryczne treści informacyjne nt. e-Bazy):
  - „*Izomery trans kwasów tłuszczowych w ciastkach z cukierni sieciowych. Nowe dane w Bazie zawartości izomerów trans kwasów tłuszczowych w żywności (e-Baza)*”,
  - „*Efekty planu Światowej Organizacji Zdrowia na rzecz globalnej eliminacji izomerów trans kwasów tłuszczowych z żywności*”.

Okres umowy: lipiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Monitorowanie, wczesna diagnoza i interwencja w zakresie występowania nadwagi i otyłości oraz podwyższonego ciśnienia tętniczego krwi w populacji dzieci.

Realizator: Instytut Matki i Dziecka

Celem zadania jest przeprowadzenie badania dzieci w wieku 7-9 lat w ramach trzeciej rundy badań COSI w Polsce oraz opracowanie programu profilaktyki nadwagi i otyłości oraz podwyższonego ciśnienia tętniczego u dzieci w pierwszych latach nauki w szkole podstawowej - pilotażowe wdrożenie i badania ewaluacyjne. W 2021 r. na podstawie badań przekrojowych oceniono wpływ pandemii COVID-19 na zmianę wybranych czynników ryzyka oraz wskaźników zachowań zdrowotnych wśród ok. 1500 dzieci w wieku 8 lat oraz ich rodziców.

Sformułowano rekomendacje i określono potrzeby w zakresie działań profilaktycznych dla rodziców i ich dzieci oraz kadry pedagogicznej i pielęgniarek szkolnych realizujących zadania z zakresu opieki zdrowotnej nad uczniami. W 2022 r. zakończono badanie w szkołach, dokonano analizy danych oraz opracowano wyniki w formie raportu (broszury) pn. „*Raport z badań dotyczących zdrowia i zachowań zdrowotnych dzieci w wieku 8 lat podczas pandemii COVID-19*” - broszura online. W 2022 r.:

- przeprowadzono badanie pilotażowe w ramach trzeciej rundy międzynarodowych badań COSI w Polsce wśród ok. 50 rodziców dzieci w wieku 7-9 lat (klasy 1-3),
- przeprowadzono badanie główne wśród dzieci w wieku 8-9 lat (2 i 3 klasa szkoły podstawowej) w ramach trzeciej rundy badań COSI w Polsce. Zakres badań obejmował pomiary antropometryczne i ciśnienia tętniczego krwi wśród dzieci, badanie ankietowe wśród rodziców tych dzieci oraz badanie środowiska szkolnego. Badaniami objętych było ok. 5500 dzieci we wszystkich województwach w Polsce. Badania dzieci w wieku 7 lat przeniesiono do realizacji na 2023 rok,
- przeprowadzono szkolenie online dla koordynatorek wojewódzkich badania.

Okres umowy: czerwiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Aktualizacja norm żywienia populacji

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Głównym celem realizacji zadania jest opracowanie znowelizowanej wersji norm żywienia, uwzględniającej aktualną wiedzę dotyczącą zapotrzebowania organizmu na energię i poszczególne składniki odżywcze oraz upowszechnianie wiedzy żywieniowej i opracowanych norm żywienia. W 2022 r. rozpoczęły się prace związane z aktualizacją norm żywienia dla populacji polskiej. Powołani zostali liderzy poszczególnych obszarów tematycznych. Dokonano przeglądu literatury (w szczególności z lat 2017-2022) dotyczącej energii i poszczególnych składników odżywczych oraz oceniono, czy w ostatnich latach nastąpiły istotne zmiany dotyczące wiedzy na temat zapotrzebowania człowieka na te składniki. Na podstawie przeglądu piśmiennictwa oraz dokumentów i opracowań grup eksperckich opracowujących normy żywienia dla różnych regionów bądź krajów, a także doświadczeń związanych z pracami nad normami wydanymi w 2020 r., zostały określone obszary tematyczne norm, a następnie został opracowywany konspekt aktualizacji norm obejmujący propozycję tytułów rozdziałów monografii wraz z krótkim opisem zagadnień planowanych do poruszenia w poszczególnych rozdziałach.

Okres umowy: maj 2022 r. - grudzień 2025 r.

Cel operacyjny 2: Profilaktyka uzależnień

Realizacja szkoleń personelu medycznego w zakresie leczenia uzależnienia od nikotyny oraz prowadzenie Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym.

Realizator: Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy

Głównym celem realizacji zadania jest zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla osób uzależnionych od nikotyny, w tym zwiększenie liczby osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa Telefonicznej Poradni Pomocy Palącym (TPPP), podniesienie poziomu kompetencji zawodowych pracowników TPPP oraz zwiększenie liczby skierowań palących pacjentów do TPPP przez lekarzy i personel medyczny POZ oraz pracowników instytucji pomocowych, edukacyjnych i ochrony zdrowia mających kontakt z palącymi osobami.

Zadanie obejmuje realizację szkoleń w zakresie leczenia uzależnienia od tytoniu, przeznaczonych dla lekarzy i pielęgniarek oraz innych pracowników ochrony zdrowia, którzy dotychczas nie prowadzili tego rodzaju interwencji. Szkolenia realizowane są w całej Polsce, co zapewnia równy dostęp dla pracowników medycznych we wszystkich województwach. Szczególny nacisk kładziony jest na organizację szkoleń w tych regionach kraju, gdzie nie ma dostępu do specjalistycznego poradnictwa stacjonarnego w zakresie leczenia zespołu uzależnienia od tytoniu oraz udział uczestników z małych miejscowości. W 2021 r. zorganizowano 2 szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek oraz innych pracowników medycznych, w których udział wzięły 74 osoby m.in. przedstawiciele ochrony zdrowia, lekarze i pielęgniarki, fizjoterapeuci, dietetycy. 87% (64 osoby) uczestników uzyskało pozytywny wynik egzaminu. W programie kursu nacisk został położony na naukę praktycznych umiejętności prowadzenia poradnictwa dla osób uzależnionych od nikotyny. W 2022 r. zrealizowano łącznie 10 szkoleń dla personelu medycznego – 6 szkoleń on-line i 4 spotkania stacjonarne. Na indywidualne prośby uczestników dopuszczana była również możliwość realizacji szkolenia offline z wykorzystaniem nagranych materiałów edukacyjnych. Od maja 2022 r. w programie szkoleń uwzględniano również treści dotyczące prewencji pierwotnej nowotworów. W 2022 r w szkoleniu offline uczestniczyło 29 osób. Łącznie przeszkolono 504 osoby.

W ramach zadania prowadzona jest także Telefoniczna Poradnia Pomocy Palącym (TPPP), która działa już od ponad 20 lat. Jej celem jest zapewnienie pomocy osobom uzależnionym od tytoniu w zaprzestaniu palenia. W 2021 r. prowadzono poradnictwo proaktywne i reaktywne - udzielono łącznie 7478 konsultacji, w tym: 5785 reaktywnych (5176 dzwoniących na numer poradni i 609 połączenia od osób objętych serwisem proaktywnym) oraz 1693 proaktywnych

(realizowane do osób przesyłających zgłoszenie na stronę internetową oraz pacjentów onkologicznych zgłaszanych przez personel NIO-PIB). Do TPPP poprzez stronę internetową www.jakrzucicpalenie.pl zgłosiło się 1145 osób. W 2022 r. poradnia pracowała przez 251 dni roboczych, udzielono łącznie 6725 konsultacji, w tym: 5713 reaktywnych i 1012 proaktywnych. Od dnia 28.08.2022 r. aktywowana została nowa wersja systemu obsługującego Infolinię, która umożliwia gromadzenie w jednej bazie danych dotyczących serwisu reaktywnego (połączenia przychodzące) i proaktywnego (połączenia wychodzące). Kontynuowano prowadzenie bazy danych osób korzystających z usług TPPP. W 2022 r. członkowie zespołu TPPP uczestniczyli w cyklu 3 szkoleń, które stanowiły rozwinięcie dotychczasowej ścieżki edukacyjnej oraz w 5 zagranicznych konferencjach naukowych.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Cel operacyjny 3: Promocja zdrowia psychicznego

Koordinacja, monitorowanie oraz ewaluacja skuteczności i efektywności zadań prowadzonych w celu profilaktyki problemów zdrowia psychicznego i poprawy dobrostanu psychicznego.

Realizator: Instytut Psychiatrii i Neurologii

Głównym celem zadania jest koordynacja, monitorowanie realizacji oraz ocena jakości i skuteczności działań realizowanych przez różne podmioty na terenie całego kraju i mających na celu poprawę zdrowia psychicznego polskiego społeczeństwa. Zakres zadania obejmuje:

- Organizację kongresów dla przedstawicieli podmiotów działających w zakresie profilaktyki problemów zdrowia psychicznego, poprawy dobrostanu psychicznego oraz promocji zdrowia psychicznego (inne niż suicydologiczne). W 2021 r. zorganizowano konferencję dla realizatorów trzeciego celu operacyjnego w formie paneli dyskusyjnych, w której uczestniczyło 150 osób stacjonarnie i 3 986 zdalnie. Ponadto, odbyły się 2 webinary dla rodziców i nauczycieli nt. komunikacji w trudnych sytuacjach i kryzysach z dziećmi i młodzieżą - w każdym z nich uczestniczyło średnio ponad 80 osób. W 2022 r. w ramach koordynacji zadań 3 celu operacyjnego NPZ oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi ten cel, zorganizowano konferencję pn. „*Doświadczenie traum i ich wpływ na zdrowie psychiczne*”, w której udział wzięło ponad 200 osób oraz 2 webinary pn. „*Razem możemy więcej – jak promować zdrowie psychiczne w społecznościach lokalnych?*”, i „*Jak dbać o zdrowie psychiczne*” w których uczestniczyło łącznie ok. 200 osób. Adresatami tych działań byli przedstawiciele podmiotów działających w zakresie profilaktyki problemów zdrowia psychicznego, poprawy dobrostanu psychicznego oraz promocji zdrowia psychicznego, tj. pracownicy Wydziałów Zdrowia, Poradni Zdrowia Psychicznego, Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Ośrodków Wsparcia, Placówek Specjalistycznego Poradnictwa, Ośrodków Pomocy Społecznej, oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie. Ponadto wyprodukowano 4 filmy edukacyjne, prezentujące nowy zawód związany z opieką psychiatryczną, jakim jest asystent zdrowienia, w których bohaterowie filmów opowiadają o swoich doświadczeniach i sposobach pokonania kryzysu psychicznego.
- Ocenę skuteczności wdrażania i efektywności podejmowanych inicjatyw z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego. W 2022 r. w ramach tworzenia podstaw do monitorowania jakości oraz oceny skuteczności działań realizowanych w ramach celu operacyjnego 3 NPZ na poziomie ogólnopolskim opracowano treści merytoryczne podręcznika do ewaluacji, przeprowadzono przegląd literatury przedmiotu, przeprowadzono scoping review polskojęzycznego piśmiennictwa na temat ewaluacji programów i projektów w obszarze zdrowia psychicznego. W opisie wyników zidentyfikowano mocne i słabe strony ewaluacji programów i projektów w Polsce. Na podstawie analizy rekomendowano, aby w podręczniku do ewaluacji uwzględnić m.in.:

słownik terminów, graficzną prezentację informacji oraz kwestie prawne związane z prowadzeniem i ewaluacją programów zdrowotnych w Polsce. Opracowano konspekt podręcznika do ewaluacji.

- Badanie depresji w szkołach ponadpodstawowych - przygotowanie koncepcji pilotażu. Badanie pozwoli przygotować procedury oraz narzędzia badawcze do wykorzystania w badaniu właściwym prowadzonym w szkołach ponadpodstawowych w Polsce. W 2021 r. zrealizowano pilotaż badania przesiewowego depresji młodzieńczej - przeprowadzono 2 186 badań wśród uczniów szkół ponadpodstawowych na terenie województwa mazowieckiego, wykonano analizę uzyskanych wyników oraz opracowano raport z pilotażu. W 2022 r. w ramach działania przeprowadzono wywiady z asystentami zdrowia, pracownikami centrów zdrowia psychicznego i pacjentami. Krótki czas przeznaczony na realizację tego działania i duże zaangażowanie zespołu badawczego w inne działania z zakresu realizacji programu Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym, spowodowało brak możliwości dokończenia i zrealizowania działania w zakładanym terminie - Realizator poinformował o zmianie koncepcji realizacji działania, jednakże w 2022 r. nie przedstawiono szczegółowego wniosku w tej sprawie.
- Okres umowy: lipiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Rozwijanie odpowiedzialnej polityki informacyjnej na temat zachowań samobójczych oraz czynników ryzyka i czynników chroniących z nimi związanych, w tym monitorowanie mediów, stosowanie zaleceń specjalistów (np. suicydologów, specjalistów zdrowia publicznego) w opracowywaniu materiałów informacyjnych i innych przekazów o charakterze medialnym przez instytucje publiczne oraz media publiczne;

Rozwój kompetencji pracowników ochrony zdrowia, pracowników oświaty, pomocy społecznej, służb mundurowych, osób duchownych i innych grup zawodowych, w zakresie wczesnego wykrywania symptomów zachowań samobójczych oraz podejmowania interwencji wobec osób przejawiających zachowania samobójcze;

Rozwój kompetencji przedstawicieli środków masowego przekazu, w szczególności dziennikarzy, redaktorów, sekretarzy redakcji, wydawców.

Realizator: Instytut Psychiatrii i Neurologii

W ramach zadania zaplanowano:

- wspieranie instytucji publicznych i mediów we wdrażaniu dobrych praktyk (zaleceń specjalistów) w informowaniu i poruszaniu zagadnień związanych z zachowaniami samobójczymi,
- prowadzenie monitoringu mediów i podejmowanie interwencji w przypadku niewłaściwie sformułowanych komunikatów dot. zachowań samobójczych i autodestrukcyjnych,
- powołanie rzecznika prasowego ds. problematyki samobójstw (przy IPiN),
- rozwijanie kompetencji grup zawodowych zaangażowanych w profilaktykę zachowań samobójczych (pracowników ochrony zdrowia, pracowników oświaty, pomocy społecznej, służb mundurowych, osób duchownych i innych grup zawodowych), w tym analizę potrzeb szkoleniowych oraz przeszkolenie ok. 2000 osób z grupy docelowej.

Rozpoczęcie realizacji wspomnianych działań nastąpiło w 2022 r.

- prowadzono aktywny monitoring mediów pod kątem haseł samobójczych (prace polegały na stałym monitoringu mediów odnośnie sposobu informowania i poruszania przez nie zagadnień związanych z zachowaniami samobójczymi) - opracowano schemat postępowania w przypadku natrafienia podczas monitoringu na niewłaściwe sposoby

informowania o problematyce zachowań samobójczych, podjęto ponad 200 interwencji obejmujących reagowanie przez konsultantów grupy monitoringowej na informacje i artykuły zamieszczone w mediach dotyczące samobójstw, bezpośredni kontakt z redakcjami i dziennikarzami,

- prowadzono działalność rzecznika prasowego, do obowiązków którego należy komentowanie bieżących wydarzeń i sytuacji medialnych dotyczących problematyki samobójstw,
- prowadzono działania edukacyjne - nawiązano współpracę z mediami publicznymi, instytucjami publicznymi, innymi zainteresowanymi podmiotami, nagrano spot telewizyjny adresowany do osób mających styczność z osobami w kryzysie samobójczym. SPOT dostępny jest na stronie projektu <https://zapobiegajmysamobojstwom.pl/> oraz w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, Youtube), będzie także udostępniany na konferencjach, seminariach organizowanych w ramach projektu Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym. Ponadto, zorganizowano 5 spotkań z dziennikarzami i redakcjami oraz spotkanie w Komendzie stołecznej policji dotyczące prawidłowego informowania o zachowaniach samobójczych,
- opracowano broszury informacyjno-edukacyjne dla przedstawicieli mediów dot. standardów i rekomendacji w zakresie prawidłowego kreowania przekazów o tematyce zachowań samobójczych. Materiały publikowane są na stronie <https://zapobiegajmysamobojstwom.pl/>
- zidentyfikowano 32 podgrupy zawodowe do objęcia działaniami szkoleniowymi, przeprowadzono spotkania konsultacyjne z przedstawicielami wybranych podgrup, tj. lekarzy rodzinnych, psychoterapeutów, psychiatrów, pielęgniarek, ratowników medycznych, geriatrów, opracowano i przeprowadzono ankietę z potrzeb edukacyjnych oraz potrzeb dotyczących wytycznych postępowania z osobami w kryzysie samobójczym, z którymi mają kontakt pracownicy ochrony zdrowia,
- przeprowadzono cykl 5 szkoleń (2 szkolenia stacjonarne w Olsztynie i Wrocławiu oraz w webinary), w których wzięli udział profesjonaliści ponad 80 miast i miejscowości, także Polacy mieszkający zagranicą. Podgrupy zawodowe najczęściej reprezentowane to: psychologowie i psychoterapeuci, terapeuci uzależnień, pielęgniarki, pedagodzy specjaliści, farmaceuci, lekarze nie-psychiatrzy,
- zorganizowano 3 szkolenia stacjonarne (Kraków, Warszawa, Poznań) i 2 webinary dla dziennikarzy, konferencję hybrydową skierowaną do studentów dziennikarstwa - liczba uczestników szkoleń to w sumie ponad 500 osób, ok. 30 w szkoleniach stacjonarnych i około 200 w webinarach i konferencji.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej ukierunkowanych na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji;

Opracowanie (przy udziale suicydologów i specjalistów zdrowia publicznego), aktualizacja, upowszechnianie i monitorowanie wdrażania standardów postępowania w przypadku ryzyka zachowań samobójczych skierowanych do adekwatnych grup osób i instytucji, m.in. służby zdrowia, opieki społecznej, kadry pedagogicznej, rodziców, służb mundurowych, mediów i osób duchownych.

Realizator: Instytut Psychiatrii i Neurologii

Zakres zadania obejmuje:

- **Opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej ukierunkowanych na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji** – utworzenie listy programów profilaktycznych (kwerenda programów zagranicznych i polskich), wybór programów do adaptacji, ewaluacja wyników oraz wdrożenie w wybranych populacjach (dzieci i młodzież, seniorzy) programów profilaktycznych uwzględniających rzeczywistość w dobie pandemii. W 2021 r. opracowano kryteria przeszukiwania baz literatury naukowej polskiej i zagranicznej oraz schemat opisu każdego wyszukanego programu uwzględniający m.in.: poziom profilaktyki, cele, założenia teoretyczne, grupę docelową, metodykę działań, nakłady i sposób szkolenia realizatorów, metodologię i wyniki ewaluacji, sformułowano wstępne raporty z przeglądu. Ponadto ustalono harmonogram działań w zakresie stworzenia bazy krajowych i międzynarodowych programów profilaktycznych z ostatnich 10 lat. W 2022 r. kontynuowano działania rozpoczęte w 2021 r. - dokonano kwerendy programów zagranicznych tj. programów profilaktyki zachowań samobójczych, które miały naukową ewaluację wyników, opublikowanych w ostatnich 10 latach w recenzowanych czasopismach zagranicznych. Kwerendą objęto programy profilaktyki zachowań samobójczych dotyczące grup docelowych takich jak m.in. seniorzy, dzieci i młodzież szkolna, osoby po wypisie ze szpitala/oddziału psychiatrycznego, osoby bezrobotne/zmarginalizowane. Łącznie przygotowano 5 raportów ze szczegółowym opisem 73 zagranicznych programów. Równolegle dokonano kwerendy programów polskojęzycznych - szukano programów profilaktyki zachowań samobójczych, które miały naukową ewaluację wyników, opublikowanych w ostatnich 10 latach w recenzowanych czasopismach oraz w innych krajowych źródłach (w szczególności w sprawozdaniach dla MZ z realizacji Celu 3 NPZ na lata 2016-2020). Analizy łącznie 462 rekordów wykazały, że działania prowadzone w latach 2017-2020 można podzielić na następujące kategorie:

- konferencje i kampanie informacyjno-edukacyjne (np. dystrybucja materiałów informacyjnych, spoty, pikniki itp.),
- oddziaływania edukacyjne i szkoleniowe (np. warsztaty, zajęcia dla dzieci i młodzieży, szkolenia dla dorosłych),
- oddziaływania psychologiczne i postwencja (np. konsultacje, terapia i grupy wsparcia),
- szkolenia grup zawodowych mających kontakty z grupami ryzyka „tzw. gatekeeperów” (np. pracownicy oświaty, policjanci, pracownicy socjalni),
- prowadzenie infolinii dla osób w kryzysie,
- inne (np. działania interwencyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie).

Ponadto, rozpoczęto tłumaczenie, adaptację do warunków polskich i opracowanie programów profilaktycznych dla następujących 4 grup docelowych:

- dzieci w wieku 13-19 lat z grupy wysokiego ryzyka (pacjenci szpitali przyjęci z powodu tendencji samobójczych) i ich rodzice,
  - dorośli pacjenci w stacjonarnej psychiatrycznej opiece zdrowotnej,
  - osoby po 60 roku życia będące opiekunami osób starszych chorujących przewlekle (choroby psychiczne, zespoły otępienne),
  - młodzież szkolna w podziale na młodszą grupę wiekową (13-15 lat) i starszą grupę wiekową (16-18 lat).
- **Opracowanie (przy udziale suicydologów i specjalistów zdrowia publicznego), aktualizacja, upowszechnianie i monitorowanie wdrażania standardów postępowania w przypadku ryzyka zachowań samobójczych skierowanych do adekwatnych grup osób i instytucji, m.in. służby zdrowia, opieki społecznej, kadry pedagogicznej, rodziców, służb mundurowych,**

mediów i osób duchownych – opracowanie i wdrożenie standardów postępowania dla określonych grup i instytucji m.in. służby zdrowia, opieki społecznej, kadry pedagogicznej, rodziców, służb mundurowych, mediów i osób duchownych stykających się z osobami z ryzykiem zachowań samobójczych. W 2021 r. powołano Zespół do realizacji zadania, wskazano grupy docelowe dla których opracowane zostaną standardy, rozpoczęto prace w zespołach roboczych. Ponadto rozpoczęto prace nad przygotowaniem poradników w zakresie zapobiegania zachowaniom samobójczym, na wzór istniejących poradników WHO. W 2022 r. kontynuowano prace rozpoczęte w 2021 r. – wyłoniono 10 grup docelowych, dla których zostaną przygotowane standardy postępowania (zespoły placówek POZ, psychoterapeuci uzależnień, zespoły ratownictwa medycznego, pracownicy socjalni, interwenci kryzysowi, nauczyciele i nauczyciele specjaliści tj. pedagog/psycholog szkolny/pedagogzy specjaliści, służby mundurowe np. Policja, Straż pożarna, Żandarmeria Wojskowa, operatorzy 112, duchowieństwo). Dla każdej z grup opracowano opis sytuacji krytycznych i robocze standardy postępowania, stanowiące podstawę do dalszych prac i wypracowania rozszerzonej wersji standardów/wytycznych.

Okres umowy: kwiecień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, zachowań samobójczych, postaw społecznych;

Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym prowadzenie badań ukierunkowanych na monitorowanie zachowań samobójczych w różnych populacjach, z uwzględnieniem metod dokonywania zamachów samobójczych, a także prowadzenie badań ukierunkowanych na identyfikację nowych i monitorowanie znanych czynników ryzyka i czynników chroniących, w tym prowadzenie badań w zakresie wpływu mediów na zachowania samobójcze;

Koordinacja działań na rzecz zapobiegania zachowaniom samobójczym określonych w Programie, z uwzględnieniem możliwości utworzenia i prowadzenia Biura do Spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym.

Realizator: Instytut Psychiatrii i Neurologii

Zakres zadania obejmuje:

- **Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, zachowań samobójczych oraz postaw społecznych** wobec tej problematyki. W 2021 r. pozyskano informacje niezbędne do monitorowania m.in. uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej na zaplanowane w projekcie badania, zakupiono sprzęt laboratoryjny i komputerowy, przygotowano algorytm postępowania w zakresie współpracy między zespołem klinicznym, a zespołem badawczym. W 2022 r. opracowano zmiany do formularzy do gromadzenia danych statystycznych o samobójstwach, a mianowicie do formularza MZ-15 (w którym zawarte są dane zbiorcze z działalności Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, Poradni dla osób uzależnionych oraz Poradni Psychologicznych) oraz do formularza MZ-19 (dane z działalności zespołów leczenia środowiskowego), które zgłoszono do GUS jako obowiązujące do 2023 r., kontynuowano zbieranie danych ze statystyki publicznej na temat epidemiologii zachowań samobójczych – z formularza MZ/Szp/11b, z rejestrów Policji i NFZ. Ponadto, przygotowano do druku i wykonano adaptację podręcznika WHO pn. „*Jak budować i prowadzić systemy monitorowania prób samobójczych i samouszkodzeń – podręcznik praktyczny*” oraz przygotowano projekt badania postaw społecznych wobec zachowań samobójczych (określenie sposobu realizacji badania, doboru próby, opracowanie finalnej wersji kwestionariusza badania postaw wobec samobójstw, wybór firmy do realizacji badań).
- **Prowadzenie działalności naukowo-badawczej, w tym prowadzenie badań ukierunkowanych na monitorowanie zachowań samobójczych w różnych populacjach, z**

uwzględnieniem metod dokonywania zamachów samobójczych, a także prowadzenie badań ukierunkowanych na identyfikację nowych i monitorowanie znanych czynników ryzyka i czynników chroniących, w tym prowadzenie badań w zakresie wpływu mediów na zachowania samobójcze – analiza użyteczności danych demograficznych, klinicznych oraz biologicznych w szacowaniu ryzyka samobójstwa. W 2021 r. opracowano założenia do badania na temat monitorowania zachowań samobójczych w Polsce m.in. zrekrutowano pilotową grupę pacjentów, na której przeprowadzono wywiad psychologiczny i pobrano materiał biologiczny do dalszych badań. W 2022 r. kontynuowano badanie pilotażowe z udziałem pacjentów przyjmowanych kolejno do oddziałów psychiatrycznych, w formie badania klinicznego (medyczne oraz kwestionariuszowe), a następnie pobrania krwi z zebraniem informacji socjodemograficznych. Rozpoczęto analizy potencjalnego panelu biologicznych markerów samobójstw - pilotażowe badania metabolitów szlaku kynureninowego, aminokwasów aromatycznych i średniołańcuchowych oraz monoamin wykazały spadek poziomu kynureniny u pacjentów z wysokim ryzykiem samobójstw. Przygotowano analizę korelacyjną pomiędzy informacjami uzyskanymi z wywiadu (dane demograficzne i kliniczne) i czynnikami biologicznymi.

- **Koordinację działań na rzecz zapobiegania zachowaniom samobójczym określonych w Programie, z uwzględnieniem możliwości utworzenia i prowadzenie Biura do Spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym** – w 2021 r. utworzone zostało Biuro do Spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym, które pełni bieżący nadzór nad realizacją zadań wchodzących w skład Celu Operacyjnego 3 pn. Promocja zdrowia psychicznego Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. W 2022 r. biuro kontynuowało i rozwijało działalność koordynacyjno-nadzorczą poprzez m.in. nawiązanie współpracy z GovTech i KPRM, Narodową Akademią Siecią Komputerową (NASK), Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, KGSP oraz z redakcjami wielu mediów ogólnopolskich i regionalnych, podejmując z nimi dialog i bieżącą współpracę na różnych polach, w tym przede wszystkim polegającą na upowszechnianiu rekomendacji eksperckich oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących nie tylko prewencji zachowań samobójczych, lecz także szeroko pojętego zdrowia psychicznego oraz standardów dot. publikowania treści o zdrowiu psychicznym i zachowaniach samobójczych.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Cel operacyjny 4: Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne

Podejmowanie inicjatyw na rzecz profilaktyki chorób zawodowych i związanych z pracą, w tym ze służbą żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz wzmocnienie zdrowia;

Monitorowanie zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w miejscu pracy.

Prowadzenie monitoringu oceniającego ekspozycję na związki chemiczne w środowisku pracy i służby żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz zamieszkania

Realizator 1: Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi

Celem zadania jest wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących, m.in. poprzez usprawnienie procedur wczesnej identyfikacji zagrożeń w środowisku pracy, podniesienie świadomości zdrowotnej pracujących i wypracowanie odpowiednich zachowań prozdrowotnych w miejscu pracy, podniesienie wiedzy pracowników i pracodawców oraz kwalifikacji zawodowych lekarzy sprawujących opiekę profilaktyczną.

W ramach zadania zaplanowane jest między innymi:

- opracowanie wytycznych do badań profilaktycznych, rozpoznawania i powrotów do pracy w 5 wybranych chorobach zawodowych (rocznie),

- przeprowadzenie oceny ekspozycji na pyły drewna na stanowiskach pracy oraz na cząstki stałe zawarte w spalinach z silników Diesla na stanowiskach pracy,
- analiza rozpoznawania COVID-19 jako choroby zawodowej,
- ocena ryzyka zdrowotnego oraz oddziaływania stałego pola magnetycznego na stan zdrowia osób narażonych w zakładach diagnostyki obrazowej,
- ocena stanowisk pracy przy komputerze w warunkach nauki i pracy zdalnej oraz wpływu sposobu wykonywania pracy na dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego.
- prowadzone jest Centrum Konsultacyjne w obszarze zdrowia pracowników oraz Centrum Doradczo-Konsultacyjne ds. Czynników Chemicznych i Biologicznych (w tym działalność informacyjno-edukacyjna).

W 2021 r. opracowano wytyczne do rozpoznawania COVID-19 jako choroby zawodowej, wytyczne do badań profilaktycznych dla 10 czynników narażenia zawierające zakres badań wstępnych i okresowych oraz częstotliwość badań, które nie są ujęte w przepisach, wytyczne do profilaktyki, rozpoznawania i powrotów do pracy w 5 wybranych chorobach zawodowych - w 2022 r. zrealizowane zostały analogiczne działania dla kolejnych czynników/chorób zawodowych. Ponadto, w 2021 r. została opracowana broszura dot. tematyki uwarunkowań genetycznych zwiększających ryzyko zachorowania na choroby zawodowe, czynników narażenia występujących w środowisku pracy, prawa i etyki w zakresie badań. W 2022 r. przygotowano „Wytyczne do oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do szkodliwych czynników biologicznych” oraz stanowiący uzupełnienie tych wytycznych „Szablon oceny ryzyka zawodowego w odniesieniu do szkodliwych czynników biologicznych” (szablon dokumentacji do przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego). Wytyczne wraz z szablonem zostały upowszechnione wśród grup docelowych (państwowi inspektorzy sanitarni sprawujący nadzór higieniczny nad warunkami pracy, specjaliści ds. bhp) poprzez ich publikację na stronie internetowej, wygłoszenie referatu na sympozjum Polskiego Towarzystwa Higieny Pracy oraz w formie specjalnie w tym celu przygotowanego szkolenia skierowanego do pionu higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2021 r. w ramach działalności Centrum Konsultacyjnego przeprowadzono badania 86 pacjentów oraz udzielono 50 konsultacji dla lekarzy medycyny pracy (dot. trudnych przypadków z całej Polski), natomiast w 2022 r. przeprowadzono badania 137 pacjentów, udzielono 54 konsultacji on-line oraz drogą mailową dla lekarzy i pielęgniarek służby medycyny pracy, pracowników i pracodawców oraz Inspekcji Sanitarnej. W 2021 r. Centrum Doradczo-Konsultacyjne ds. Czynników Chemicznych i Biologicznych sporządziło 36 opinii w tym: 27 dot. czynników chemicznych i 9 dot. czynników biologicznych w odpowiedzi na zapytania skierowane do IMP głównie na zlecenie organów administracji rządowej, natomiast w 2022 r. wydano 30 ekspertyz i opinii sporządzonych na zlecenie organów administracji rządowej.

W 2021 r. prowadzone były działania badawcze w zakresie wpływu pracy i nauki zdalnej. W 2022 r. prowadzono badanie ankietowe on-line dotyczące oceny sposobu organizacji pracy/nauki zdalnej na występowanie dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Odpowiedzi udzieliło 1365 respondentów: 451 pracowników, w tym 369 kobiet i 82 mężczyzn oraz 914 studentów, w tym 584 kobiety i 330 mężczyzn. Analizę danych przeprowadzono oddzielnie dla każdej grupy uczestników badania, ponieważ różniły się one charakterem wykonywanych obowiązków oraz sposobem organizacji stanowisk.

Na podstawie przeprowadzonego badania powstały 2 publikacje złożone do czasopism naukowych oraz raport dla Władz Uczelni Wyższych. Zdiagnozowane potrzeby wśród pracowników oraz studentów pozwoliły na stworzenie pakietu materiałów edukacyjnych na rzecz poprawy ergonomii stanowisk pracy/nauki z monitorami ekranowymi oraz w celu zmniejszenia występowania dolegliwości układu mięśniowo-szkieletowego. Przeprowadzono

cykl działań edukacyjnych w zakresie prawidłowej organizacji biura domowego. Ponadto opracowano broszurę informacyjną dotyczącą czynników ryzyka osteoporozy i zaleceń praktycznych jak dbać o zdrowie kości.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Realizator 2: Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie (*tylko w zakresie zadania „Podejmowanie inicjatyw na rzecz profilaktyki chorób zawodowych i związanych z pracą, w tym ze służbą żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz wzmocnienie zdrowia”*).

Celem zadania jest poszerzenie wiedzy, wzrost kompetencji oraz wzrost świadomości osób związanych z narażeniem na szkodliwe czynniki biologiczne występujące w środowisku pracy i rekreacji.

Zakres zadania obejmuje stworzenie dla wybranych grup zawodowych możliwości przebadania środowiska pracy zarówno na obecność czynników biologicznych, które mogą wywoływać infekcje i choroby u osób narażonych, jak też występowanie czynników fizykochemicznych, które mogą wpływać na środowisko oraz negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi. Ponadto, określone zostanie narażenie na wybrane biologiczne i chemiczne czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy. Wyniki badań będą podstawą do kierunkowego podejmowania działań profilaktycznych dla konkretnych grup zawodowo narażonych. Zadanie obejmuje także działania edukacyjne i zwiększające świadomość i wiedzę grup narażonych zawodowo w zakresie biologicznych i chemicznych czynników szkodliwych występujących na ich stanowisku pracy oraz podejmowania działań profilaktycznych, pozwalających uniknąć chorób zawodowych. W szczególności w zadaniu przewidziano:

- wydawanie Internetowego Biuletynu Informacyjnego „Kleszcze”,
- prowadzenie latach 2022-2025 działań edukacyjnych, seminariów dla personelu medycznego oraz badań molekularnych kleszczy, wydanie monografii naukowej nt. narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne występujące głównie w środowisku wiejskim, sposobów profilaktyki, skutków zdrowotnych jakie wywołują,
- w latach 2022-2023 badanie gleby pod kątem skażenia gleby chorobotwórczymi drobnoustrojami.

Na 2021 r. zaplanowano jedynie realizację działań organizacyjnych - opracowano wzór internetowego Biuletynu Informacyjnego „Kleszcze”, wysłano 2 961 zaproszeń do udziału w projekcie, zaktualizowano stronę internetową oraz dokumenty dla uczestników projektu, a także uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej na prowadzenie badań w ramach NPZ na lata 2022-2025. W 2022 r. :

- prowadzono działania edukacyjne, m.in. zaktualizowano treści merytoryczne na stronie internetowej www.npz.imw.lublin.pl oraz obowiązującą dokumentację, a także sukcesywnie zamieszczano biuletyny informacyjne za każdy miesiąc (łącznie 12 numerów), na bieżąco prowadzono działania związane z prawidłowym funkcjonowaniem i aktualizowaniem strony internetowej oraz platformy szkoleniowej www.npz-szkolenia.imw.lublin.pl (zakupiono i zainstalowano certyfikaty SSL),
- prowadzono badania molekularne kleszczy oraz badania gleby - zakupiono akcesoria do elektroforezy (stoliki do tacek do wylewania żeli agarozowych i tacki do wylewania żeli agarozowych). Zakupiono termocykler z wyposażeniem dodatkowym, który będzie na bieżąco wykorzystywany do wykonywania reakcji PCR w kolejnych latach realizacji projektu (2023-2025),
- Kontynuowano badania diagnostyczne w kierunku boreliozy, kleszczowego zapalenia mózgu i toksoplazmozy - pobrano próbki krwi do badań serologicznych od 203

uczestników projektu. Pozostałe osoby dostarczyły próbki krwi lub surowicy pobrane we własnym zakresie bezpośrednio do Punktu Przyjmowania Próbek Medycznego Laboratorium Diagnostycznego Zakładu Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii. Na pobieranie próbek do badań i wykonanie testów serologicznych uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej przy Instytucie Medycyny Wsi w Lublinie nr 1/2022. Łącznie zarejestrowano 300 próbek surowic (198 kobiet i 102 mężczyzn).

- o badanie w kierunku boreliozy metodą ELISA w klasie IgM i IgG - wykonano badania u 300 uczestników projektów w kierunku boreliozy metodą ELISA (immunoenzymatyczną) - łącznie wykonano 600 oznaczeń – po 300 w każdej klasie (IgM i IgG). Badanie w kierunku boreliozy metodą Western blot w klasie IgM i IgG - wykonano badania u 300 osób na obecność przeciwciał anti-B. burgdorferi w klasie IGM i IgG metodą Western blot (łącznie 600 oznaczeń),
- o Badanie w kierunku kleszczowego zapalenia mózgu w klasie IgM i IgG - wykonano badania u 300 uczestników projektów w kierunku KZM w obu klasach przeciwciał (łącznie 600 oznaczeń). Badanie w kierunku kleszczowego zapalenia mózgu (KZM) wykonywano dwuwariantowo (dla osób zaszczepionych i niezaszczepionych),
- o badanie w kierunku toksoplazmozy w klasie IgM i IgG - wykonano badania serologiczne w kierunku toksoplazmozy u 300 osób, w tym: 198 kobiet i 102 mężczyzn. Łącznie wykonano 600 oznaczeń: po 300 badań dla klasy IgM i IgG na obecność przeciwciał anti-Toxoplasma gondii. Badania w kierunku toksoplazmozy – awidność IgG - w badaniach na obecność przeciwciał anti-Toxoplasma gondii w klasie IgG uzyskano 148 pozytywnych wyników. Badanie na awidność przeciwciał klasy IgG wykonano u 138 osób. Dla pozostałych 10 osób uzyskano wprawdzie wyniki dodatnie, ale ich wartości były poniżej 15 IU/ml (w jednostkach międzynarodowych), tym samym nie ma wskazań do wykonywania testu na awidność.

Okres umowy: październik 2021 r. - grudzień 2025 r.

Realizator 3: Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii im. Generała Karola Kaczkowskiego

Zakres zadania obejmuje:

- prowadzenie rejestru substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym występujących w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej,
- aktualizację bazy danych rejestru czynników rakotwórczych i mutagennych (dot. narażenia zawodowego), badania wybranych markerów predykcyjnych chorób nowotworowych na grupie żołnierzy, badania i ocena indywidualnej ekspozycji w pracy i poza służbą wśród żołnierzy i funkcjonariuszy,
- wzmocnienie nadzoru nad bezpieczeństwem osób pełniących służbę oraz identyfikację nowych stanowisk żołnierzy i pracowników wojska, na których stwierdza się narażenie na czynniki rakotwórcze i mutagenne,
- poprawę jakości danych zgłaszanych do rejestru przez jednostki wojskowe,
- podniesienie wiedzy i świadomości służb BHP, inspektorów WOMP, lekarzy nadzorujących miejsca służby (pracy) oraz żołnierzy i pracowników na temat narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne na stanowiskach służby (pracy),
- ocenę indywidualnej ekspozycji, na wybrane związki chemiczne o charakterze mutagennym i kancerogennym, związanej z zajmowanym stanowiskiem (pracy) oraz spoza środowiska służby (pracy) w wybranych jednostkach wojskowych i instytucjach resortu obrony narodowej.

W 2021 r. uzupełniono rejestr substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym występujących w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej o dane za 2020 r. W 2022 r.:

- zgromadzono na platformie i przeanalizowano dane z 2021 roku zawierające informacje nt. liczby osób narażonych oraz rodzajów narażenia na czynniki rakotwórcze (chemiczne substancje rakotwórcze i mutagenne, procesy technologiczne, promieniowanie jonizujące),
- przygotowano materiały instruktażowe na platformę <https://wihe.eengine.pl> w formie multimedialnej dla osób upoważnionych do realizacji zadań związanych z raportowaniem (prezentacja z nagraniem głosowym w PowerPoint),
- przeprowadzono szkolenie służb BHP, WOMP i lekarzy nadzorujących miejsca służby,
- przygotowano zestawienie roczne wraz z wnioskami i rekomendacjami,
- wytypowano stanowiska pracy, na których występuje narażenie na wybrane związki chemiczne, pobrano z nich próbki i dokonano analizy laboratoryjnej (kontynuacja do 2025).

Od 2021 r. dane gromadzone są na elektronicznej platformie internetowej (utworzonej w 2020 r. w ramach zadania NPZ) pod adresem <https://wihe.eengine.pl>. Platforma służy do gromadzenia, weryfikacji oraz analizy danych przesłanych przez Wojskowe Ośrodki Medycyny Prewencyjnej (WOMP). Obecnie na platformie dostępne są dane z lat 2018-2021.

Okres umowy: grudzień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Prowadzenie baz danych dotyczących występowania czynników rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy, Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych oraz Krajowego Rejestru Czynników Biologicznych

Realizator: Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi

Celem zadania jest prowadzenie aktualnych baz danych dotyczących występowania czynników rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy, Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych oraz Krajowego Rejestru Czynników Biologicznych. Zakres zadania obejmuje:

- **prowadzenie baz danych dotyczących występowania czynników rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy** - w bazie gromadzone są dane o narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy. Analiza gromadzonych danych z terenu całego kraju pozwala na kompleksową ocenę ryzyka wystąpienia nowotworów pochodzenia zawodowego i poprzez wprowadzenie odpowiednich standardów, na zmniejszenie tego ryzyka wśród zatrudnionych pracowników. Zadanie obejmuje również: opracowywanie informacji dla stacji sanitarno-epidemiologicznych o zaleceniach merytorycznych i trybie zbierania danych, sporządzanie propozycji dot. zmian prawnych w zakresie zbieranych danych jak i prowadzenie szkoleń dla pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych prowadzących nadzór nad zakładami pracy, w których występują czynniki o działaniu rakotwórczym i mutagennym. W 2021 r. zgromadzono i zweryfikowano dane za 2020 r. dot. występowania czynników rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy z 8524 zakładów pracy. Uzyskano informacje o łącznie 431 czynnikach. Udzielono 118 konsultacji/porad dla zakładów pracy i sanepidów. Prowadzono również poradnictwo w czasie Sympozjum Polskiego Towarzystwa Higienistów Przemysłowych (PTHP). W 2022 r. zgromadzono i zweryfikowano dane za rok 2021 dot. występowania czynników rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy z 11003 zakładów pracy. Uzyskano informacje o łącznie 450 czynnikach występujących w zakładach pracy w Polsce w 2021 r., w tym o 444 substancjach chemicznych, 5 procesach technologicznych oraz promieniowaniu jonizującym. Udzielono 109 konsultacji/porad dla zakładów pracy i

sanepidów. Przygotowano i przeprowadzono szkolenie dla pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych (SSE), w którym wzięły udział 34 osoby,

- **prowadzenie Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych** - celem prowadzenia rejestru jest monitorowanie i analizowanie zapadalności na choroby zawodowe w Polsce. W oparciu o dane pozyskane z Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych corocznie jest opracowywany i wydawany biuletyn nt. chorób zawodowych w Polsce. Celem praktycznym tego projektu jest wskazywanie najczęściej występujących patologii zawodowych, działów i sektorów gospodarki oraz obszarów administracyjnych o najwyższym zagrożeniu chorobami zawodowymi w celu rekomendowania niezbędnych działań prewencyjnych (na rzecz zdrowia pracowników). W 2021 r. zakodowano i zweryfikowano dane z 2427 kart stwierdzenia chorób zawodowych (w tym, 431 kart dotyczących roku 2020 przekazanych Instytutowi w I kwartale 2021 r.). Opracowano i udostępniono do wiadomości publicznej publikację „*Choroby zawodowe w Polsce w 2020 r.*”. W 2022 r. zakodowano i zweryfikowano dane z 2206 kart stwierdzenia chorób zawodowych (547 kart dotyczyło roku 2021), opracowano coroczną publikację „*Choroby zawodowe w Polsce w 2021 roku*” oraz opublikowano w czasopiśmie *Medycyna Pracy* publikację „*Choroby zawodowe w 2020 roku*”,
- **prowadzenie Krajowego Rejestru Czynniki Biologicznych** - celem prowadzenia rejestru jest dostarczenie kompleksowych i wiarygodnych informacji o zakładach pracy stosujących szkodliwe czynniki biologiczne i ich pracownikach zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami oraz usprawnienie nadzoru nad tymi zakładami. W ramach realizacji zadania Instytut administruje Krajowym Rejestrem Czynniki Biologicznych (KRCB), udziela konsultacji merytorycznych dla użytkowników bazy danych z poziomu Wojewódzkich i Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych, tworzy zbiorcze raporty i analizę danych dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Ministerstwa Zdrowia i innych zainteresowanych podmiotów. Trwałym rezultatem projektu jest zapewnienie sprawnie działającego narzędzia, ułatwiającego planowanie i prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy w zakładach stosujących szkodliwe czynniki biologiczne. W 2021 r. zgłoszono do rejestru 8 nowych zakładów pracy oraz wprowadzono 53 zmiany aktualizujące już istniejące zgłoszenia. Na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba wszystkich zgłoszeń w bazie KRCB wynosiła 692, a liczba pracowników zatrudnionych w zarejestrowanych przedsiębiorstwach 7241 osób (w tym: 6349 kobiet i 892 mężczyzn). Głównym błędem w 2021 r. było zgłaszanie przez jednostki ochrony zdrowia ekspozycji na różne czynniki biologiczne, w tym wirusa SARS-CoV-2, w przypadkach gdy nie powinno podlegać zgłoszeniu. W 2022 r. zgłoszono do rejestru 14 nowych zakładów pracy oraz wprowadzono 57 zmian aktualizujących już istniejące zgłoszenia. Na dzień 31 grudnia 2022 r. liczba wszystkich zgłoszeń celowego użycia szkodliwego czynnika biologicznego w bazie KRCB wynosiła 703, a liczba pracowników zatrudnionych w zarejestrowanych przedsiębiorstwach 7352 osoby (w tym: 6443 kobiety i 909 mężczyzn).

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Promocja szczepień, utrzymanie funkcjonalności portalu informacyjnego dotyczącego szczepień – działania promocyjne i popularyzacyjne dotyczące szczepień ochronnych.

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Celem zadania jest popularyzacja szczepień ochronnych, w tym za pośrednictwem serwisu internetowego szczepienia.info (www.szczepienia.pzh.gov.pl). Na portalu przekazywane są wiarygodne, oparte na faktach naukowych informacje dotyczące szczepień ochronnych. Informacje prezentowane na portalu są adresowane do odbiorcy ogólnego i profesjonalistów medycznych.

Zakres zadania obejmuje:

- utrzymanie i rozbudowę portalu szczepienia.info oraz prowadzenie profilu szczepienia.info w mediach społecznościowych (opracowanie interaktywnego kalendarza szczepień, bieżące reagowanie na fake news dotyczące szczepień, prowadzenie działań promujących portal, w tym dotarcie z treściami edukacyjnymi do osób mających wątpliwości w zakresie bezpieczeństwa i skuteczności szczepień),
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych poświęconych szczepieniom, w różnych grupach wiekowych,
- opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, w tym przewodników dot. szczepień wybranych grup wiekowych, scenariuszy lekcji dotyczących tematyki szczepień ochronnych.

W 2021 r.:

- aktualizowano i rozbudowano bazę wiedzy o chorobach zakaźnych, dla których skutecznym przeciwdziałaniem są szczepienia ochronne, bazę wiedzy o jakości, bezpieczeństwie i skuteczności szczepień oraz zasad kwalifikacji do szczepień,
- publikowano aktualności na temat szczepień w Polsce i na świecie: udostępniono łącznie 166 aktualności, opublikowano 73 infografiki i 370 postów w mediach społecznościowych,
- przeprowadzono kampanię społeczną adresowaną do ogółu społeczeństwa dotyczącą popularyzacji szczepień w kierunku COVID-19,
- opracowano „Przewodnik po szczepieniach ochronnych dla rodziców małych dzieci”,
- udzielono odpowiedzi na 1600 szczegółowych zapytań przekazanych na dedykowany adres email: szczepienia@pzh.gov.pl,
- opracowano graficznie kalendarz szczepień z planowanymi szczepieniami obowiązkowymi i zalecanymi dziecka w ramach Programu Szczepień Ochronnych na 2022 rok,
- uaktualniono i rozwijano interaktywny Kalendarz szczepień obowiązkowych zgodny z Programem Szczepień Ochronnych (interaktywne grafiki 5 wariantów kalendarza szczepień realizowanego u dzieci w pierwszych 2. latach życia),
- opracowano mapy szczepień ochronnych zalecanych w podróży w formie infografik.

W 2022 r. m.in. prowadzono edukację poprzez stronę internetową szczepienia.info (651 937,8 odśłon/miesiąc) i social media (łącznie 592 posty - Facebook, Instagram), na kanale Youtube umieszczono 26 nagrań eksperckich w formie podcastów oraz krótkich wypowiedzi dot. szczepień (FAQ), opracowano 2 przewodniki na temat szczepień przygotowane w formie e-booków pn. „Przewodnik po szczepieniach przeciw HPV dla rodziców nastolatków” oraz przewodnik dla rodziców i lekarzy „Jak rozmawiać z nastolatkami o szczepieniach?”, opracowano przewodnik po szczepieniach przeciw HPV dla pracowników ochrony zdrowia. Ponadto, przeprowadzono kampanię społeczną kierowaną do ogółu społeczeństwa dot. popularyzacji szczepień pod hasłem "Ja już po. A Ty?". Kampania była prowadzona m.in. na stronie internetowej szczepienia.info, w mediach społecznościowych, w telewizji (eksperci gościli w 3 programach śniadaniowych TVP i TVN: 2x „Dzień dobry TVN”, „Pytanie na śniadanie”), radio (przeprowadzono 5 audycji radiowych z udziałem ekspertów w Programie I Polskiego Radia, z wykorzystaniem influencerów (zrealizowano współpracę z 4 influencerami, mamami nastolatków: Katarzyna Szczepłek, Karolina Grzymała, Aneta i Paweł Kowalscy, sylwia Marek - zrealizowano 40 publikacji, po 10 każdy influencer).

Okres umowy: kwiecień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Przeciwdziałanie powstawaniu antybiotykooporności u drobnoustrojów

Realizator 1: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Celem zadania jest monitorowanie problemu antybiotykooporności w Polsce. Zakres zadania obejmuje:

- monitorowanie oporności izolowanych od ludzi pałeczek Salmonella, Shigella i Campylobacter oraz raportowanie danych organizacjom międzynarodowym, gromadzenie danych kliniczno-epidemiologicznych, zabezpieczenie szczepów lekoopornych oraz badanie pozyskanego materiału zgodnie z wymaganiami sieci EURGen-Net, w tym sekwencjonowanie całego genomu,
- opracowanie krajowego systemu (sieci) gromadzenia danych o zakażeniach bakteriami lekoopornymi, w tym związanych z zakażeniami szpitalnymi. Zadanie obejmuje opracowanie założeń systemu gromadzenia i przekazywania danych, rozbudowę istniejącego systemu informatycznego epiBaza o moduł dotyczący raportowania zakażeń bakteriami lekoopornymi, przeprowadzenie pilotażu, wdrożenie systemu i jego optymalizację. W ramach zadania, wykryte szczepy odporne na antybiotyki będą poddawane analizie z wykorzystaniem technologii sekwencjonowania całego genomu.

W zakresie monitorowania oporności pałeczek Salmonella/Shigella/Campylobacter izolowanych od ludzi objętych systemem raportowania w sieci EURGen i GLASS osiągnięto 100% poziom realizacji zakładanych wskaźników działania w zakresie gromadzenia szczepów, analiz laboratoryjnych i danych kliniczno-epidemiologicznych do zgłoszenia. Realizator przekazał uprawnionemu przedstawicielowi GLASS w Polsce zagregowane dane 153 szczepów (opornych) w zakresie AMR Salmonella/Shigella za 2021 r. Realizacja zadania wymagała analizy większej niż zaplanowano liczby szczepów, aby możliwe było osiągnięcie zaplanowanego poziomu wskaźnika 150-200 rekordów/rok. Przygotowano również materiał informacyjny zawierający zagregowane wyniki z ww. monitoringu.

W zakresie opracowania krajowego systemu (sieci) gromadzenia danych o zakażeniach bakteriami lekoopornymi, w 2021 r. opracowany został prototyp systemu. W 2022 r. prototyp opracowany w poprzednim roku realizacji umowy został poddany pilotażowi i szerszemu wdrożeniu, celem zapewnienia danych i informacji o zakażeniach powodowanych przez objęte w ramach systemu nadzorem bakterie antybiotykooporne w Polsce - do wykorzystania w kraju oraz na poziomie międzynarodowym w ramach sieci EURGen-Net i GLASS. Pozwoli to szczegółowo monitorować problem antybiotykooporności w Polsce, ale również stanowi to element wykonawczy globalnego planu na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w zakresie nadzoru nad antybiotykoopornością. W ramach zadania do TESSy zgłoszono 600 rekordów dotyczących szczepów opornych wyizolowanych z zakażeń szpitalnych oraz wykonano 300 sekwencjonowań WGS (wyniki sekwencjonowania pełnogenomowego).

Okres umowy: czerwiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Realizator 2: Narodowy Instytut Leków

Celem zadania jest poprawa bezpieczeństwa pacjentów narażonych na zakażenia antybiotykoopornymi bakteriami poprzez podjęcie działań monitorujących i edukacyjnych.

Zakres zadania obejmuje:

- prowadzenie działań edukacyjnych dla kadry medycznej na temat zakażeń szpitalnych i racjonalnego stosowania antybiotyków,

- prowadzenie monitorowania zużycia antybiotyków w leczeniu otwartym oraz zamkniętym,
- monitorowanie oporności na antybiotyki drobnoustrojów.

W 2021 r.:

- prowadzona była edukacja lekarzy oraz innych specjalistów w ochronie zdrowia na temat zakażeń szpitalnych i racjonalnego stosowania antybiotyków - ogółem we wszystkich warsztatach/szkoleniach/symposiumach uczestniczyły 4152 osoby,
- w ramach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach przeprowadzono kampanię informacyjną z zastosowaniem szerokiego zakresu materiałów i narzędzi informacyjnych,
- podjęto współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką zdrowotną i promocją zdrowia, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, uczelniami medycznymi, Urzędami miast, Urzędami Marszałkowskimi oraz Stowarzyszeniem Zdrowych Miast Polskich,
- opracowano dokumenty zawierające aktualne wytyczne oznaczania lekowrażliwości i interpretacji wyników w oparciu o zalecenie europejskie EUCAST, które są publikowane na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Referencyjnego ds. Lekowrażliwości, KORLD, www.korld.edu.pl,
- opracowano raporty z konsumpcji antybiotyków w leczeniu zamkniętym i leczeniu otwartym w 2020 r.,
- w ramach *monitorowania oporności na antybiotyki m.in.* uaktualniono listę laboratoriów raportujących dane, dokonano rekrutacji szpitali prowadzących zbiórkę szczepów i zaplanowano realizację działania, opracowano raport „Monitorowanie oporności na antybiotyki w sieci EARS-Net i WHO GLASS w Polsce – dane z 2020 roku”,
- prowadzono działania informacyjno-promocyjne m.in. przez stronę internetową www.antybiotyki.edu.pl oraz profile w mediach społecznościowych (Facebook i Twitter), a także prowadzono współpracę krajową z urzędami administracji rządowej oraz międzynarodową ze Światową Organizacją Zdrowia, Unią Europejską, Europejskim Centrum Kontroli i Profilaktyki Chorób (ECDC ang. European Centre for Disease Prevention and Control) itp.

W 2022 r.:

- prowadzono szkolenia lekarzy oraz innych specjalistów w ochronie zdrowia na temat zakażeń szpitalnych i racjonalnego stosowania antybiotyków:
  - warsztaty on-line na temat racjonalnej antybiotykoterapii pn. „*Diagnostyka, leczenie i profilaktyka zakażeń w praktyce lekarza POZ*” - przedstawiono 12 wykładów, w warsztatach uczestniczyło 989 osób,
  - dwudniowe warsztaty stacjonarne na temat racjonalnej antybiotykoterapii w Warszawie - w warsztatach uczestniczyło 112 osób,
  - warsztaty dla zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych – w szkoleniu uczestniczyło 85 osób,
  - 3 warsztaty regionalne stacjonarne (w Lęborku, Cieszynie i Lublinie) dotyczące diagnostyki, profilaktyki i terapii zakażeń, kierowane było do pracowników ochrony zdrowia praktykujących w leczeniu zamkniętym, w tym m.in. lekarzy, farmaceutów, mikrobiologów, epidemiologów, diagnostów laboratoryjnych, jak też studentów medycyny – łącznie w warsztatach udział wzięło 230 osób,
  - warsztaty w formie e-learningu na temat diagnostyki mikrobiologicznej i oznaczania lekowrażliwości, kierowane przede wszystkim do mikrobiologów

(diagnostów laboratoryjnych) i lekarzy zaangażowanych w diagnostykę i terapię zakażeń – w warsztatach uczestniczyło 1451 osób.

- realizowano w Polsce kampanię EDWA/WAAW'2022 - 18 listopada 2022 r. obchodzono **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach**, a w dniach 18-24 listopada 2022 r. **Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach**. W ramach realizacji w Polsce kampanii EDWA/WAAW'2022 podjęto współpracę z Wojewódzkimi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi na terenie całego kraju, Urzędami Miast: Bielsko-Biała, Chorzów, Gdańsk, Kalisz, Kielce, Kraków, Olsztyn, Poznań, Przemyśl, Skierniewice, Suwałki, Toruń, Wrocław, Urzędami Marszałkowskimi: Województwa Dolnośląskiego, Województwa Lubuskiego, Województwa Mazowieckiego, Województwa Małopolskiego, Województwa Śląskiego, Województwa Zachodniopomorskiego, Polskim Stowarzyszeniem Pielęgniarek Epidemiologicznych, Naczelną Izbą Aptekarską. Zgodnie z wytycznymi ECDC i WHO, materiały kampanii EDWA/WAAW'2022 eksponowane były głównie w formie elektronicznej - na stronie internetowej www.antybiotyki.edu.pl/edwa prezentowano materiały informacyjne kierowane do pracowników ochrony zdrowia, opracowane na podstawie wytycznych ECDC:
  - plakaty kierowane do specjalistów praktykujących w leczeniu zamkniętym w tym do lekarzy, pielęgniarek, lekarzy intensywnej opieki medycznej oraz ulotki: lista pytań kontrolnych, fakty i liczby, ulotki kierowane do pielęgniarek i lekarzy - praktyka szpitalna, specjalistów ds. antybiotykoterapii, lekarzy w placówkach opieki długoterminowej. Plakat i ulotka kierowane do ogółu społeczeństwa eksponowane były na stronie www.antybiotyki.edu.pl/edwa, rozesłane zostały też do WSSE na terenie całej Polski oraz do Urzędów Miast oraz Urzędów Marszałkowskich, które podjęły współpracę w ramach kampanii 2022. Materiały kampanii eksponowane były na stronach Państwowej Inspekcji Sanitarnej (WSSE, PSSE) jak też na stronie Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Materiały zamieszczone zostały na stronach i portalach administrowanych przez Urzędy Marszałkowskie i Urzędy Miast (min. w serwisach oświatowych), które podjęły współpracę w ramach realizacji kampanii w 2022 roku. Materiały kampanii eksponowane były również na stronie Stowarzyszenia Pielęgniarek Epidemiologicznych, Narodowego Instytutu Leków, Aptekarza Polskiego. Urzędy Miast i Urzędy Marszałkowskie przekazywały materiały w formie elektronicznej do placówek oświatowych, w tym do umieszczenia w dziennikach elektronicznych w szkołach z przekazem dla rodziców oraz do placówek opieki zdrowotnej (szpitali, placówek POZ, pogotowia ratunkowego). Wydrukowano 638 egzemplarzy plakatów kampanii EDWA/WAAW oraz 8550 ulotek, które zostały przekazane do jednostek, które deklarowały możliwość rozpowszechnienia materiałów w formie drukowanej. Plakaty kampanii eksponowane były również na nośnikach typu citylight w miastach na terenie Polski: Białystok, Bydgoszcz, Bytom, Chorzów, Gdańsk, Gdynia, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Wrocław,
  - opracowano wystawę " *Superbakterie – oporniaki, problem narastającej oporności na antybiotyki*" która była prezentowana on-line na stronie www.antybiotyki.edu.pl/edwa, jak również na stronach WSSE, Urzędów Miast i Urzędów Marszałkowskich, które podjęły współpracę. Wydrukowano 122 egzemplarze wystawy, które przekazano do ekspozycji w WSSE, Urzędach Miast i Urzędach Marszałkowskich i podległym im jednostkom w: Bydgoszczy, Toruniu, Poznaniu, Chorzowie, Kamiennej Górze, Łęborku, Wrocławiu, Warszawie, Zielonej Górze oraz powiatach województwa: śląskiego, małopolskiego, wielkopolskiego oraz podlaskiego. Podjęto współpracę z Galerią plenerową Łazienek Królewskich w Warszawie. W dniach 7-30.11.2022 r. wystawa prezentowana była na ogrodzeniu Łazienek Królewskich w Al. Ujazdowskich. Wystawa z Łazienek Królewskich

została następnie umieszczona na parkanie IV LO w Piasecznie, na przeciwko budynku Starostwa Powiatowego w Piasecznie. W dniach 17-30.11.2022 r. wystawa prezentowana była na Plantach Krakowskich, a w dniach 18-25.11.2022 r. wystawa prezentowana była na ogrodzeniu WSSE przy ul. Nowowiejskiego w Poznaniu,

- w listopadzie i grudniu 2022 r. materiały informacyjne kampanii prezentowane były w środkach komunikacji miejskiej w następujących miastach: Zamość, Sosnowiec, Rzeszów, Zielona Góra, Toruń, Legnica, Gorzów Wielkopolski, Białystok, Warszawa, Katowice, Olsztyn, Bydgoszcz, Częstochowa, Jelenia Góra, Kutno, Lublin, Płock, Przemyśl, Radom, Nysa, Szczecin i Tarnów,
  - pakiet prasowy ogólnopolskiej kampanii informacyjnej EDWA/ŚTWA'2022 został przesłany do WSSE, Urzędów Miast i Urzędów Marszałkowskich oraz podległych jednostek, które podjęły z NIL współpracę, jak też umieszczony na stronie internetowej,
  - zorganizowano 3 warsztaty/sympozja z okazji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach/Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach w formie stacjonarnej kierowane do pracowników ochrony zdrowia praktykujących w lecznictwie zamkniętym i lecznictwie otwartym, oraz studentów medycyny.
- prowadzono monitorowanie zużycia antybiotyków - przeprowadzono analizy danych i przygotowano raport nt. monitorowania zużycia antybiotyków w lecznictwie otwartym za rok 2021 oraz raport nt. monitorowania zużycia antybiotyków w lecznictwie zamkniętym za rok 2021,
  - w ramach monitorowania oporności na antybiotyki w europejskiej sieci EARS-Net oraz w sieci WHO GLASS po przeprowadzonych działaniach opracowano raport pn. „*Monitorowanie oporności na antybiotyki w sieci EARS-Net i WHO GLASS w Polsce – dane z 2021 roku*”, który będzie dostępny na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Referencyjnego ds. Lekowrażliwości Drobnoustrojów (KORLD) www.korld.nil.gov.pl. Prowadzono korespondencję nt. działalności sieci z laboratoriami sieci EARS-Net, ECDC, WHO GLASS oraz DTU Food w Kopenhadze. W 2022 roku zostały opublikowane 3 raporty zawierające dane sieci EARS-Net z lat poprzednich,
  - rozpoczęto realizację działania dot. badania przeglądowego oporności na antybiotyki populacji szczepów bakterii izolowanych z zakażeń, z gatunków istotnych ze względu na oporność na antybiotyki - dokonano rekrutacji 50 szpitali do przeprowadzenia zbiórki izolatów *S. aureus*, opracowano formularz do zbierania danych demograficznych pacjentów i izolatów bakterii oraz opracowano system internetowy do wprowadzania danych on-line niezależnie, przez każdy ośrodek mikrobiologiczny uczestniczący w zbiorce. Działania będą kontynuowane w 2023 r.,
  - prowadzono działania informacyjne w Internecie - opracowano 2 numery Biuletynu informacyjnego, na stronie www.antybiotyki.edu.pl umieszczano informacje dla specjalistów na temat organizowanych warsztatów/sympozjów, prowadzono profil dotyczący tematu oporności na antybiotyki na portalu społecznościowym Facebook oraz w serwisie społecznościowym Twitter,
  - przez cały 2022 r. prowadzono szeroką współpracę krajową i zagraniczną, w tym m.in. z Ministerstwem Zdrowia, Inspekcją Sanitarną, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, NIZP PZH – PIB, Światową Organizacją Zdrowia, Unią Europejską i ECDC.

Okres umowy: kwiecień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Prowadzenie nadzoru epidemiologicznego dotyczącego chorób zakaźnych, w tym w szczególności:

- badania biologicznych czynników chorobotwórczych,
- koordynacja przekazywania krajowych danych epidemiologicznych o zakażeniach i chorobach zakaźnych do Europejskiego Centrum Zapobiegania oraz Kontroli Chorób Zakaźnych oraz innych instytucji i organizacji międzynarodowych, w tym sporządzenie i przekazywanie raportów zawierających m.in. indywidualne (zanonimizowane) dane o zachorowaniach na choroby zakaźne zgodnie z definicjami przypadków.

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Zakres zadania obejmuje:

- prowadzenie nadzoru epidemiologicznego dotyczącego grypy, w tym raportowanie danych do bazy prowadzonej przez ECDC oraz przez WHO, analizę i monitorowanie wirusów krążących w populacji, przekazywanie wirusów grypy występujących na terenie Polski do ośrodka współpracującego w ramach sieci WHO wraz z pełną dokumentacją, określanie nowych mutacji wirusa. Ponadto, w ramach realizacji zadania prowadzony jest *Programu eradykacji poliomyelitis* (WHO) oraz programu eliminacji odry/różyczki (WHO),
- w ramach zadania prowadzona jest również koordynacja przekazywania krajowych danych epidemiologicznych o zakażeniach i chorobach zakaźnych, które podlegają raportowaniu w ramach zobowiązań międzynarodowych Polski (przede wszystkim do EFSA, ECDC, WHO).

W 2021 r. prowadzono bieżący nadzór epidemiologiczny we wskazanych powyżej zakresach oraz przekazywano dane do międzynarodowych baz danych. W 2022 r. zaraportowano dane wirusologiczno-epidemiologiczne dot. grypy do WHO i ECDC, w ramach nadzoru epidemiologicznego dotyczącego polio przebadano 211 materiałów od 147 pacjentów oraz 151 próbek ścieków sanitarnych, prowadzono nadzór epidemiologiczny nad odrą i różyczką, a także przekazano wymagane w 2022 r. raporty o zakażeniach i chorobach zakaźnych.

Okres umowy: kwiecień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Prowadzenie baz danych (oraz ich przetwarzanie i udostępnianie właściwym podmiotom) dotyczących chemicznych zanieczyszczeń żywności, mikrobiologii żywności, dodatków do żywności, bezpieczeństwa materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością:

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Zakres zadania obejmuje:

- opracowanie corocznych analiz potencjalnego zagrożenia zdrowia konsumentów wynikającego z obecności pozostałości pestycydów w żywności dostępnej na polskim rynku (w oparciu o dane z lat 2019-2023),
- ocenę zagrożeń i ryzyka wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych w wyniku awaryjnego stosowania pestycydów w sytuacjach nadzwyczajnych. Zadanie obejmuje przygotowanie opinii dotyczącej bezpieczeństwa dla pracowników sektora rolnictwa, mieszkańców, osób postronnych oraz konsumentów w związku ze stosowaniem niektórych pestycydów. W ramach indywidualnych ocen ryzyka, wydawane są, na wniosek Ministra Zdrowia, opinie umożliwiające Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęcie decyzji o udzieleniu zezwoleń na wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin na okres 120 dni w sytuacjach nadzwyczajnych zgodnie z uregulowaniami krajowymi i unijnymi,
- eksplorację baz danych dotyczących zanieczyszczeń chemicznych, mikrobiologii żywności, substancji dodatkowych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, wyodrębnianie

pożądanych informacji i opracowywanie zestawów danych na potrzeby organów administracji centralnej, głównie Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Ministerstwa Zdrowia.

W 2021 r. opracowano „Raport z analizy potencjalnego zagrożenia zdrowia konsumentów wynikającego z obecności pozostałości pestycydów w żywności dostępnej na polskim rynku w roku 2019”. Ponadto, sporządzono 6 opinii dotyczących oceny zagrożeń dla zdrowia konsumenta wynikających z awaryjnego stosowania w sytuacjach nadzwyczajnych środków ochrony roślin, określono środki ograniczające ryzyko dla konsumenta, zalecono wprowadzenie odpowiednich środków ochrony osobistej dla operatorów i pracowników rolnych, oszacowano ryzyko dla mieszkańców i osób postronnych. W 2022 r. opracowano analizę potencjalnego zagrożenia zdrowia konsumentów wynikającego z obecności pozostałości pestycydów w żywności dostępnej na polskim rynku w 2020 r., wydano 10 opinii dotyczących oceny zagrożeń dla zdrowia konsumenta wynikających z awaryjnego stosowania w sytuacjach nadzwyczajnych środków ochrony roślin, w tym określono środki ograniczające ryzyko dla konsumenta i pracowników rolnych, a także sporządzano zestawienia zgodnie z bieżącymi zapotrzebowaniem.

Okres umowy: kwiecień 2021 r. - grudzień 2025 r.

Cel operacyjny 5: Wyzwania demograficzne

Edukacja w zakresie zarządzania zdrowiem starzejących się pracowników oraz opracowanie i upowszechnienie instrumentów promujących zdrowie i zachowania prozdrowotne w środowisku pracy.

Realizator: Instytut Medycyny Pracy im. prof. dra med. Jerzego Nofera w Łodzi.

Głównym celem jest zwiększenie motywacji i kompetencji pracodawców, menedżerów i specjalistów zarządzania zasobami ludzkimi do realizacji programów zarządzania zdrowiem starzejących się pracowników w średnich i dużych zakładach pracy. W ramach zadania prowadzone są działania mające na celu przeciwdziałanie wczesnemu wykluczeniu pracowników z rynku pracy w przypadku problemów zdrowotnych związanych z wiekiem.

Zakres zadania obejmuje:

- zwiększenie kompetencji 5000 pracodawców, ze szczególnym uwzględnieniem kadry zarządzającej i profesjonalistów zajmujących się zdrowiem w zakładach pracy, w zakresie realizacji programów prozdrowotnych ograniczających konsekwencje starzenia się personelu oraz podtrzymujących i przedłużających zdolność do pracy poprzez wyposażenie ich w odpowiednie narzędzia i materiały lub przeszkolenie w tym zakresie,
- podniesienie świadomości i wiedzy 10 tysięcy pracowników w zakresie budowania własnego kapitału zdrowia poprzez zapewnienie im dostępu do materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zachowań sprzyjających zdrowiu,
- prowadzenie Centrum Konsultacyjnego obejmującego działalność doradczą dla firm oraz kompleksowy model poradnictwa i wczesnej interwencji w przypadku związanych z wiekiem problemów zdrowotnych stanowiących przeciwwskazanie do kontynuowania pracy na dotychczasowym stanowisku/w wyuczonym zawodzie (zwiększanie wiedzy u co najmniej 1000 profesjonalistów służby medycyny pracy),
- zwiększenie dostępności materiałów i rozwiązań podnoszących motywację, wiedzę i kompetencje pracodawców, profesjonalistów zajmujących się promocją zdrowia w zakładach pracy i profesjonalistów służby medycyny pracy w zakresie wzmocnienia zdrowia pracowników i ograniczania konsekwencji starzenia się personelu zakładów pracy.

W 2021 r. prowadzono działania edukacyjne przez stronę projektu www.pracnazdrowie.pl oraz w mediach społecznościowych, zawarto porozumienia o współpracy ze stowarzyszeniami zrzeszającymi pracowników służby medycyny pracy, prowadzono promocję utworzonego Centrum Konsultacyjnego. Przeprowadzono 20 konsultacji poświęconych zarządzaniu zdrowiem pracowników. Opracowano narzędzie pn. „Kwestionariusz do subiektywnej oceny stanu zdrowia personelu firmy oraz metodyka jego zastosowania w zakładzie pracy”. W 2022 r. prowadzono edukację pracodawców i promocję działania poprzez stronę internetową (48 619 odsłon), Facebook (opublikowano 106 postów), kanał na YouTube pod nazwą Praca na Zdrowie (łącznie liczba subskrybentów wynosi 136, uzyskano ok. 1900 wyświetleń materiałów), newsletter (7 szt.), opublikowano 5 artykułów sponsorowanych, zorganizowano 2 webinaria dla kadr realizujących działania na rzecz zdrowia starzejącego się personelu firm (łącznie 238 uczestników). Ponadto, prowadzono Centrum Konsultacyjne oferujące pracodawcom nieodpłatne konsultacje dot. wdrażania programów zdrowotnych w miejscu prac - przeprowadzono 85 konsultacji.

Okres umowy: styczeń 2021 r. - grudzień 2025 r.

Zadania wspierające

Gromadzenie informacji o zadaniach z zakresu zdrowia publicznego zrealizowanych lub podjętych w danym roku oraz sporządzanie raportów z realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego w oparciu o dane gromadzone od realizatorów tych zadań, wraz z ewaluacją.

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Zakres zadania obejmuje:

- Przygotowanie raportów z realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w tym Narodowego Programu Zdrowia wraz z monitorowaniem i ewaluacją tych zadań.

W 2021 r. w ramach zadania:

- przygotowano „Raport z monitoringu zadań zdrowia publicznego zrealizowanych lub podjętych w roku 2020 oraz porównanie z latami 2016-2019”. Raport zawiera oprócz wyników analiz, rekomendacje dot. procesu sprawozdawczości zadań zdrowia publicznego oraz wnioski dotyczące otrzymanych wyników,
- rozpoczęto analizę problemów organizacji systemów zdrowia publicznego w krajach UE.

W 2022 r. w ramach zadania:

- opracowano „Raport z monitoringu zadań z zakresu zdrowia publicznego za 2021 rok wraz z załącznikiem do raportu zawierającym wyniki analiz i prognoz dotyczących wskaźników monitorowania realizacji i ewaluacji NPZ określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. 2021 poz. 642),
  - opracowano ekspertyzę dot. organizacji i działania systemów zdrowia publicznego w UE,
  - przeprowadzono szkolenie skierowane do przedstawicieli Jednostek Samorządów Terytorialnych oraz podmiotów centralnych zobowiązanych do podejmowania działań z obszaru zdrowia publicznego (w trybie on-line). Szkolenie miało na celu zwiększenie wiedzy z zakresu realizacji zadań, szczególnie wykonywanych w ramach NPZ.
- Wdrożenie sprawozdawczości za lata 2021-2025 w Profibazie, w tym działalność informacyjna i analityczna oraz przejęcie nadzoru nad sprawozdawczością.

W 2021 r. w ramach zadania:

- o nagrano film szkoleniowo-instruktażowy dot. funkcjonalności systemu ProfiBaza.

W 2022 r. w ramach zadania:

- o opracowano Raport pn. „*Interwencje zdrowia publicznego z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia, w tym działań na rzecz ograniczania społecznych nierówności w zdrowiu za rok 2021*”,
- o prowadzono prace nad wdrożeniem sprawozdawczości w systemie ProfiBaza, który zastąpił dotychczas funkcjonujący system informatyczny służący przekazywaniu do Ministerstwa Zdrowia informacji o zrealizowanych lub podjętych zadaniach z zakresu zdrowia publicznego.

Okres umowy: czerwiec 2021 r. - grudzień 2025 r.

Przygotowanie Raportu "Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania"

Realizator: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

Głównym celem realizacji zadania jest diagnoza sytuacji zdrowotnej ludności Polski, określenie trendów zmian dotyczących sytuacji zdrowotnej ludności i wskazanie obszarów wymagających intensyfikacji interwencji z zakresu zdrowia publicznego. Zadania zostało zrealizowane zgodnie z założeniami. W 2022 r. :

- przygotowano konspekt raportu pn. „*Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania 2022*” - ustalono koncepcję raportu i tematykę rozdziałów,
- w okresie 1-17 sierpnia 2022 r. przeprowadzono badanie ankietowe na reprezentatywnej ogólnopolskiej losowej próbie ludności Polski (N = 2000), na podstawie opracowanego kwestionariusza ankietowego do przeprowadzenia badania terenowego, dotyczącego zdrowia i czynników ryzyka dla osób w wieku 20 lat i więcej,
- opracowano manuskrypt raportu nt. sytuacji zdrowotnej ludności Polski i jej uwarunkowań według przygotowanego wcześniej konspektu. Opracowanie zawiera m.in. rozdział dotyczący przebiegu epidemii COVID-19 w Polsce. Redaktorzy prezentowanego opracowania wzięli pod uwagę wszystkie bieżące uwarunkowania i prosili autorów poszczególnych rozdziałów o możliwie pogłębioną ocenę skutków pandemii w ich obszarze tematycznym problemów zdrowotnych z uwzględnieniem, gdzie jest to możliwe, sytuacji osób starszych,
- prowadzono prace związane ze zbieraniem i przetwarzaniem danych, prace analityczne, konsultacje wewnętrzne oraz konsultacje z ekspertami zewnętrznymi, w tym dokonano recenzji całości monografii. Analizy oparto na najbardziej aktualnych danych statystycznych pochodzących z oficjalnych systemów informacyjnych, w większości funkcjonujących w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej oraz z międzynarodowych baz danych WHO, EUROSTAT-u, OECD. Wykorzystano też materiały zebrane w ramach badań własnych NIZP PZH - PIB.
- Rozdystrybuowano łącznie 400 egzemplarzy raportu, w tym 320 sztuk – wysyłka za pośrednictwem operatora pocztowego. Liczba pobrań publikacji: wersja polska 739 publikacji, wersja angielska 79 publikacji. Łącznie pobrano 818 publikacji (stan na dzień 05.01.2023 r.

Okres umowy: styczeń - grudzień 2022 r.